

**ЗАТВЕРДЖЕНО**

**Наказ Міністерства охорони  
здоров'я України**

**18 жовтня 2021 року № 2244**

**Зміни**

**до Стандарту інфекційного контролю для закладів охорони  
здоров'я, що надають допомогу хворим на туберкульоз**

**1. У розділі I:**

**1) у пункті 2:**

після абзацу першого доповнити абзацом другим такого змісту:  
«адміністративний компонент інфекційного контролю – заходи управління,  
які направлені на зменшення ризиків контакту людей з інфекційним  
аерозолем;».

У зв'язку з цим абзаци другий-двадцять п'ятий вважати відповідно  
абзацами третім-двадцять шостим;

в абзаці четвертому після слів «так і його чутливість до рифампіцину»  
доповнити такими словами «(не використовується для організації когортної  
ізоляції в протитуберкульозних закладах)»;

абзац шостий виключити.

У зв'язку з цим абзаци сьомий-двадцять шостий вважати відповідно  
абзацами шостим-двадцять п'ятим;

в абзаці сьомому після слів «спрямованих на» доповнити такими словами «запобігання розповсюдженню та»;

абзац восьмий викласти в такій редакції:

«інфекційний аерозоль – повітряно-крапельна суміш у вигляді дрібнодисперсного аерозолі (0,5-5 мкм), що містить інфекційний агент, яка вивільняється з органів дихання у навколишнє середовище під час респіраторних актів (розмови, кашлю, чхання, форсованого дихання) хворої на туберкульоз легень людини, під час проведення аерозольгенеруючих процедур (бронхоскопія, інтубація трахеї, аутопсія тощо) або штучно утворений аерозоль (при роботі із зараженим біоматеріалом, під час аварійної ситуації);»;

в абзаці одинадцятому слова «обміну повітря» замінити словом «повітрообміну»;

абзац чотирнадцятий викласти в такій редакції:

«респіратор – засіб індивідуального захисту, призначений для захисту дихальних шляхів користувача від вдихання повітря, яке може спричинити шкідливий вплив на здоров'я»;»;

абзац шістнадцятий викласти в такій редакції:

«ультрафіолетове бактерицидне (далі – УФ) опромінення - електромагнітне випромінювання ультрафіолетового діапазону С, яке використовується в якості санітарно-протиепідемічного (профілактичного) заходу, що спрямоване на зниження кількості мікроорганізмів та профілактику інфекційних хвороб, який здійснюється за допомогою опромінення повітряного середовища та поверхонь приміщень»;»;

2) у пункті 4 слова «після висихання крапельок слизу, що виділяються» виключити;

3) пункт 8 викласти в такій редакції:

«8. В мікрокраплях (часточках) інфекційного аерозолі (крапельних ядрах) добре і тривало зберігають життєздатність клітини збудника туберкульозу, навіть після їх висихання. Час, коли аерозоль є епідемічно небезпечним, залежить від розміру часточок, температури і вологості повітря та фізико-хімічних властивостей аерозолі. Великі часточки (10-30 мкм та більше), що несуть велику кількість інфекційного агента, мають малий час життя – до декількох хвилин. Найбільш інфектогенною є респірабельна фракція аерозолі, діаметр часточок якої становить від 1 до 5 мкм. Часточки

такого розміру, маючи швидкість осідання менше ніж 1 см/хв, створюють стабільний аерозоль, час життя якого становить кілька годин, та проходять через термінальні відділи бронхів і осідають на стінках альвеол. З потоками повітря такі фракції аерозолі здатні мігрувати на великі відстані та проникати в різні приміщення. Інфекційний аерозоль може утворюватися також під час інвазивних діагностичних і лікувальних процедур (наприклад, бронхоскопічне дослідження, хірургічне втручання на легенях) та розтину трупів померлих від туберкульозу. Після осідання крапельних ядер на тверді поверхні відтворення інфекційного аерозолі не відбувається, тому дезінфекція поверхонь не є необхідним заходом ІК ТБ. Очищення і дезінфекція поверхонь в зонах догляду за пацієнтами є частиною стандартних заходів захисту.»;

4) пункт 12 виключити;

У зв'язку з цим пункти 13-14 вважати відповідно пунктами 12-13;

5) в абзаці третьому пункту 12 слова «(розміщення пацієнтів, вентиляція приміщень)» виключити;

6) у пункті 13:

в абзаці четвертому слова «ефективних пристроїв знезаражування повітря» замінити словами «екранованих УФ-опромінювачів»;

в абзаці п'ятому після слів «(пацієнтів і медичних працівників) заходи» доповнити словами «з використання засобів індивідуального захисту».

2. У пункті 3 розділу II:

1) в абзаці першому слова «регулярне оцінювання ризиків поширення інфекції в підрозділах закладів охорони здоров'я» замінити словами «видалення інфекційного аерозолі, знезараження повітря в зонах високого ризику та недопущення розповсюдження інфекційного аерозолі»;

2) речення друге абзацу другого викласти в такій редакції:  
«З огляду на епідеміологічний пріоритет аерогенного шляху передання інфекції, основними заходами інженерного контролю є забезпечення достатнього повітрообміну (10-12-кратний повітрообмін на годину (по витяжці) для нових або реконструйованих приміщень, або  $\geq$  6-кратний повітрообмін для існуючих приміщень) за допомогою вентиляційних систем та знезараження повітря із застосуванням екранованих УФ-опромінювачів.»;

3) абзац сьомий викласти в такій редакції:

«Для забезпечення і підтримання необхідної бактеріальної чистоти повітря в приміщеннях закладів охорони здоров'я у системах вентиляції можуть застосовуватися фільтри, що забезпечують ефективність не менше ніж 99,95%, з метою забезпечення рециркуляції повітря за допомогою механічної вентиляції. Для фільтрації повітря, що видаляється за допомогою витяжної механічної вентиляції, за умов наявності ризику забруднення інших приміщень, застосовуються фільтри, що забезпечують ефективність фільтрації не менше ніж 95%.»;

4) абзац вісімнадцятий доповнити реченням такого змісту:  
«Повний перелік зон високого ризику в закладах охорони здоров'я, що надають допомогу хворим на туберкульоз, затверджується керівником закладу.»;

5) абзац двадцятий викласти в такій редакції:

«забезпечення 10-12-кратного повітрообміну на годину (по витяжці) для нових або реконструйованих приміщень, або  $\geq 6$ -кратний повітрообмін для існуючих приміщень»;

6) речення друге абзацу двадцять другого викласти в такій редакції:  
«У зв'язку з цим проектування систем вентиляції та застосування екранованих УФ-опромінювачів необхідно здійснювати лише відповідно до медико-технічного завдання, відповідних вимог адміністративного контролю і вимог нормативних документів.»;

7) абзац двадцять четвертий після слів «на одне ліжко» доповнити словами «(дозволяється застосовувати когортну ізоляцію не більше двох пацієнтів в одній палаті за умови підтвердження ідентичного профілю резистентності до протитуберкульозних препаратів першого та другого ряду за допомогою молекулярно-генетичних методів діагностики туберкульозу)»;

8) абзац двадцять шостий виключити.

У зв'язку з цим абзаци двадцять сьомий-п'ятдесят перший вважати відповідно абзацами двадцять шостим-п'ятдесятим;

9) абзац тридцятий викласти в такій редакції:

«диспенсер із спиртовмісним антисептиком для рук або рукомийник»;»;

10) абзац тридцять четвертий після слів «на загальних підставах» доповнити словами «або протитуберкульозних стаціонарів»;

11) абзац тридцять п'ятий після слів «надання екстреної» доповнити словами «та невідкладної», слова «хворого, який є джерелом аерогенної

інфекції, облаштування якої здійснюються згідно з вимогами абзаців 19-21 цього пункту» замінити словами «пацієнтів із аерогенною інфекцією»;

12) речення третє абзацу тридцять шостого після слів «природну та припливно-витяжну» доповнити словом «механічну»;

13) речення третє абзацу сорокового виключити;

14) в абзаці сорок першому:

в реченні першому слова «з механічним спонуканням» виключити;

речення друге абзацу сорок першого після слів «вид вентиляції» доповнити словами «для зон високого ризику»;

15) в реченні другому абзацу сорок другого слова і цифри «і мати швидкість не менше ніж 0,2 м/с на межі приміщень» замінити словами і цифрами «, що забезпечується за рахунок різниці тиску (не менше 2,5 Па, рекомендований параметр – 7,5 – 30 Па, через ризики коливань тиску в приміщеннях з різних причин)»;

16) абзац сорок третій викласти в такій редакції:

«При роботі системи механічної вентиляції мають забезпечуватися належна кратність повітрообміну, розподіл повітря в приміщенні для належного його перемішування, структура повітряних потоків для уникнення забруднення інших приміщень і комфортні умови перебування для персоналу та пацієнтів.»;

17) абзаци сорок четвертий-сорок сьомий виключити.

У зв'язку з цим абзаци сорок восьмий-п'ятдесятий вважати відповідно абзацами сорок четвертим-сорок шостим;

18) абзац сорок четвертий викласти в такій редакції:

«Викид повітря, що видаляється з приміщень при роботі механічної вентиляції, організовується таким чином, щоб уникнути ризиків потрапляння брудного повітря назад в приміщення.»;

19) абзац сорок п'ятий викласти в такій редакції:

«При роботі систем механічної вентиляції слід нівелювати вплив природної вентиляції – закривати вікна та двері. Для забезпечення якісної роботи механічної вентиляції проводиться постійний моніторинг її робочих параметрів, а саме оцінка напрямку руху повітря проводиться не рідше

одного разу на два тижні, оцінка кратності повітрообміну – не рідше одного разу на 3-6 місяців.»;

20) в реченні першому абзаці сорок шостого слова «короткого спектру» замінити словами «діапазону С»;

21) після абзаці сорок шостого доповнити пункт абзацами сорок сьомим та сорок восьмим такого змісту:

«Обов'язковою умовою використання екранованих УФ-опромінювачів є перевірка безпечних рівнів УФ випромінення в нижній частині приміщення. Ефективність роботи екранованих УФ опромінювачів залежить від перемішування повітря в приміщенні між верхньою та нижньою зонами, що може забезпечуватися роботою вентиляції, будь-яких типів вентиляторів тощо.

Використання рециркуляторів (закритих УФ-опромінювачів) для дезінфекції повітря в закладах охорони здоров'я заборонено.».

### 3. У розділі III:

#### 1) у пункті 1:

абзац третій виключити.

У зв'язку з цим абзаци четвертий-дев'ятий вважати відповідно абзацами третім-восьмим;

в реченні першому абзаці п'ятого слова «максимальної інтенсивності» замінити словом «використання»;

абзац шостий виключити.

У зв'язку з цим абзаци сьомий-восьмий вважати відповідно абзацами шостим-сьомим;

в абзаці шостому слова і цифри «забезпечення постійної відносної вологості повітря у межах 50-60 %,» виключити;

абзац сьомий виключити;

#### 2) абзац третій пункту 2 виключити.

У зв'язку з цим абзаци четвертий-сьомий вважати відповідно абзацами третім-шостим.

### 4. У розділі IV:

1) у пункті 8 слова «максимальну інтенсивність» замінити словом «використання»;

2) пункт 9 виключити.

У зв'язку з цим пункти 10-15 вважати відповідно пунктами 9-14;

3) пункт 9 викласти в такій редакції:

«9. Проводити щоденне вологе прибирання з метою зменшення запиленості й сухості повітря, які сприяють тривалішому перебуванню інфекційного аерозолі у зваженому стані. За потреби використовують зволожувачі повітря.»;

4) пункт 10 викласти в такій редакції:

«10. Приміщення при перебуванні хворого вдома рекомендовано обладнати екранованим УФ-опромінювачем, за умови наявності високих ризиків інфікування для співмешканців. Використання, монтаж, обслуговування УФ-опромінювача проводиться відповідно до рекомендацій виробника.»;

5) абзац третій пункту 11 виключити.

У зв'язку з цим абзаци четвертий-п'ятий вважати відповідно абзацами третім-четвертим.

5. Абзац одинадцятий пункту 2 розділу V виключити.

**Генеральний директор Директорату  
громадського здоров'я та  
профілактики захворюваності**

**Ірина РУДЕНКО**